

La incorporació d'una xifra formidable d'immigrants a la ciutat i al país és un dels fets més remarcables de la Barcelona del segle XX, sense el qual resultaria inexplicable el potencial de la metròpoli i la seva capacitat de ser motor d'una Catalunya que ha refermat el seu paper a Espanya, a Europa i al món en general. Si arran de la Primera Revolució Industrial l'atracció de la ciutat es deixà sentir per tot el rera país català, les indústries vinculades a la Segona, la de l'electricitat i el motor d'explosió, eixamplaren la seva conca demogràfica per tot Espanya i avui, a l'empena de l'impuls globalitzador, l'atractiu de Barcelona ha esdevingut gairebé mundial.

No ha estat un procés sense dificultats personals i col·lectives, però la capacitat integradora del segon terç de segle ha desmentit els pronòstics d'alguns intel·lectuals de les primeres dècades del nou-cents, que tendien a focalitzar en els nousvinguts el recel de les classes benestants i d'alguns sectors de la menestralia envers una ciutat cada cop més gran, moderna i industriosa que la dura condició obrera feia inevitablement conflictiva. Avui sembla emergir altra vegada aquell pessimisme rera els judicis sobre la nova onada immigratòria. Marca la llunyania de l'origen dels nousvinguts una diferència tan fonamental? O potser cal cercar també el problema en un malestar profund de la societat d'acollida?

La primera part del curs aborda els aspectes demogràfics del fenomen, així com l'assentament dels immigrants i els seus efectes sobre l'expansió física del conglomerat urbà. La segona part analitza l'experiència de diferents grups significatius d'immigrants, mentre que la tercera mira de dibuixar el marc que ofereixen la cultura i les institucions catalanes per fer front als reptes d'una immigració cada vegada més diversificada. Com a punt final, es proposa una reflexió sobre les perspectives d'estudi del tema.

La durada del curs és de 30 hores, i les sessions tindran lloc els dimecres, entre el 19 de febrer i el 4 de juny de 2003, de 19 a 21 hores, a la sala d'actes de l'Arxiu Històric de la Ciutat.

El curs és reconegut per la Universitat de Barcelona, per la Universitat Autònoma de Barcelona, per la Universitat Pompeu Fabra i per la Universitat de Girona. Per a l'avaluació es preveu una fórmula doble: per assistència, i per aprofitament (treball dirigit).

Matrícula: 75 euros. Per formalitzar la inscripció cal adreçar-se a la Secretaria del Seminari d'Història de Barcelona, de 9 a 14 hores. Pagament a qualsevol oficina de la Caixa de Pensions, al compte corrent: Institut de Cultura de Barcelona, 2100 5256 85 2200065134, codi *curs immigració*.

Arxiu Històric de la Ciutat Seminari d'Història de Barcelona

Casa de l'Ardiaca

Santa Llúcia, 1

08002 Barcelona

Tel. 93 318 11 95 / Fax 93 317 85 27

E-mail: shb@mail.bcn.es

Institut de
cultura: ARXIU HISTÒRIC
DE LA CIUTAT
SEMINARI D'HISTÒRIA
DE BARCELONA

La immigració a la Barcelona del segle XX

La immigració a la Barcelona del segle XX

Director: Joan Roca i Albert

Immigració, creixement urbà i espai social

- 19/02/03 **Les bases migratòries de la metròpoli contemporània**
Anna Cabré (demògrafa, Universitat Autònoma de Barcelona)
- 26/02/03 **De les pensions, el relloguer i el barraquisme als polígons d'habitatge**
Mercè Tatjer (geògrafa, Universitat de Barcelona)
- 05/03/03 **La immigració i el mapa social de Barcelona el 1930**
José Luis Oyón (arquitecte, Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès)
- 12/03/03 **L'expansió dels municipis suburbials, 1897-1936**
Joan Roca (historiador, Institut Barri Besòs)

Trajectòries d'incorporació a la ciutat

- 19/03/03 **Els immigrants a les elits barcelonines del segle XX**
Francesc Roca (economista, Universitat de Barcelona)
- 26/03/03 **Migració i trajectòries socials femenines, 1920-1960**
Cristina Borderías (historiadora, Universitat de Barcelona)
- 02/04/03 **La fàbrica, el barri, la ciutat i el país. La integració dels immigrants sota el franquisme**
Martí Marín (historiador, Universitat Autònoma de Barcelona)
- 09/04/03 **L'altra transnacionalització. Noves xarxes socials i econòmiques al Raval**
Gaspar Maza (antropòleg, Ajuntament de Barcelona)

23/04/03 **La immigració estrangera recent a la perifèria metropolitana**

Luis Miguel Narbona (antropòleg, Ajuntament de Viladecans)

30/04/03 **Els immigrants dels anys del *desarrollo* avui, unes dècades després**

Jaume Botey (sociòleg, Universitat Autònoma de Barcelona)

Les idees i les actuacions polítiques

07/05/03 **La immigració, la ciutat i el pensament catalanista, 1901-1980**

Ramon Grau (historiador, Ajuntament de Barcelona)

14/05/03 **Les administracions públiques i el marc institucional de la immigració actual**

Ricard Zapata-Barrero (polítòleg, Universitat Pompeu Fabra)

21/05/03 **L'educació i els nouvinguts. De l'alfabetització al debat culturalista**

Taula rodona amb *Ignasi Almirall* (Institut Miquel Tarradell), *Teresa Eulàlia Calzada* (Institut Municipal d'Educació de Barcelona), *José Francisco Marín* (Institut Barri Besòs), *Joan Roig* (professor d'història jubilat) i *Joaquim Vaillo* (inspector de la delegació de Barcelona del Departament d'Ensenyament)

28/05/03 **La qüestió de la ciutadania**

Jordi Borja (urbanista, Urban Technology Consulting)

Línies de treball futur

04/06/03 **Barcelona i la immigració: conceptes, àmbits territorials, temes, fonts i mètodes**

Taula rodona amb ponents del curs